

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»
Інститут прикладного системного аналізу
Кафедра системного проектування

Алгоритми та структури даних
Лабораторна робота №4
“Дослідження структури даних бінарне дерево пошуку”

1 Мета роботи

Ознайомитись і дослідити структури даних бінарне дерево пошуку та префіксне дерево, розглянути механізми балансування дерева. Набути навичок реалізації бінарного дерева пошуку мовою програмування C++, порівняти власну реалізацію з готовим бібліотечним рішенням STL.

2 Короткі теоретичні відомості

- Бінарне дерево пошуку:
<https://echo.lviv.ua/dev/6964>
https://neerc.ifmo.ru/wiki/index.php?title=Дерево_поиска,_наивная_реализация
- АВЛ-дерево:
<https://coderlessons.com/tutorials/kompiuternoe-programmirovanie/izuchite-strukturu-dannykh-i-algoritmy/struktura-dannykh-i-algoritmy-derevia-avl>
<http://lits.ua/article/blogs/data-structure-avl>
- Пошук елементів в бінарному дереві пошуку на проміжку:
<https://web.stanford.edu/class/archive/cs/cs106b/cs106b.1126/lectures/20/Slides20.pdf#page=102>
- Операції split та merge:
https://neerc.ifmo.ru/wiki/index.php?title=Декартово_дерево#split
- Префіксне дерево:
<https://otus.ru/nest/post/676/>
- Використання STL контейнера vector:
<https://code-live.ru/post/cpp-vector/>

3 Базове завдання

Обрати одну із запропонованих задач та реалізувати бінарне дерево пошуку для ефективного вирішення цієї задачі.

- 1. Створити структуру для зберігання об'єктів з характеристиками відповідно до обраної задачі, обрати критерій для порівняння двох об'єктів та перевантажити необхідні оператори.**

2. Реалізувати бінарне дерево пошуку:

2.1 Створити базовий елемент дерева Node, що буде містити в собі дані та вказівники на двох нащадків – лівого та правого. За необхідності додати вказівник на батьківський вузол.

2.2 Створити структуру BinarySearchTree з основними методами бінарного дерева пошуку без балансування:

- insert(object) додати новий елемент в дерево (без повторень)
- find(object) перевірити наявність елемента в дереві
- erase(object) видалити елемент з дерева
- size() знайти кількість елементів в дереві

2.3 Реалізувати додаткові методи для роботи з деревом:

- print() вивести всі елементи дерева у відсортованому порядку
- height() знайти висоту дерева
- findInRange(minObject, maxObject) знайти всі елементи в дереві на проміжку [minObject, maxObject], повернути їх кількість (або динамічний масив (vector) з цими елементами)

3. Провести тестування, використавши вказану нижче функцію testBinarySearchTree(). Перевірити правильність та швидкість роботи, порівнявши з готовим бібліотечним рішенням STL set.

Додаткові завдання:

1. Реалізувати методи бінарного дерева пошуку для роботи з піддеревами:

- merge(tree1, tree2) об'єднати два дерева в одне
- split(tree, object) розділити бінарне дерево пошуку по ключу на два інших, в першому всі елементи < object, в другому >= object
- eraseRange(minObject, maxObject) видалити всі елементи дерева на проміжку [minObject, maxObject], використавши створені вище методи

2. Реалізувати у BinarySearchTree логіку балансування по типу AVL-дерева або іншого збалансованого дерева (червоно-чорне дерево, splay дерево)

4 Доповнене завдання

Реалізувати префіксне дерево для роботи програми автодоповнення слів.

Приклад виконання:

Input: > algorit

Output: > algorithm, algorithmic, algorithmically, algorithms

1. Створити базовий елемент дерева Node, що буде містити хеш-таблицю, де ключ – це текстовий символ, значення – вказівник на відповідний Node, а також булеву помітку чи є цей вузол кінцем слова. Замість хеш-таблиці можна використати статичний або динамічний масив, хоча це не дуже оптимально.
2. Створити структуру Trie та реалізувати основні методи префіксного дерева:

- insert(word) додати нове слово в дерево
- findByPrefix(word) знайти всі слова, які починаються на заданий префікс

3. Зчитати з файлу всі існуючі слова та побудувати з ними префіксне дерево.

Файл зі словами можна взяти тут:

https://github.com/dwyl/english-words/raw/master/words_alpha.txt

https://github.com/dwyl/english-words/blob/master/words_alpha.zip?raw=true

4. Протестувати правильність роботи префіксного дерева, використавши різні префікси, що вводяться з клавіатури.

5 Код для тестування

```
#include <set>
#include <vector>
#include <iostream>
#include <cstdlib>
#include <ctime>
#include <cmath>

bool testBinarySearchTree()
{
    srand(time(NULL));

    const int iters = 80000;
    const int keysAmount = iters * 2;
    const int itersToRangeQueries = 1000;

    vector<Data> data(keysAmount);

    vector<Data> dataToInsert(iters);
    vector<Data> dataToErase(iters);
    vector<Data> dataToFind(iters);
    vector<pair<Data, Data>> dataToRangeQueries;
```

```

for (int i = 0; i < iters; i++)
{
    dataToInsert[i] = data[generateRandLong() % keysAmount];
    dataToErase[i] = data[generateRandLong() % keysAmount];
    dataToFind[i] = data[generateRandLong() % keysAmount];
}

for (int i = 0; i < itersToRangeQueries; i++)
{
    Data minData = Data();
    Data maxData = Data();

    if (maxData < minData)
    {
        swap(minData, maxData);
    }
    dataToRangeQueries.push_back({minData, maxData});
}

BinarySearchTree myTree;
clock_t myStart = clock();
for (int i = 0; i < iters; i++)
{
    myTree.insert(dataToInsert[i]);
}
int myInsertSize = myTree.size();
int myTreeHeight = myTree.height();
int optimalTreeHeight = log2(myInsertSize) + 1;
for (int i = 0; i < iters; i++)
{
    myTree.erase(dataToErase[i]);
}
int myEraseSize = myInsertSize - myTree.size();
int myFoundAmount = 0;
for (int i = 0; i < iters; i++)
{
    if (myTree.find(dataToFind[i]))
    {
        myFoundAmount++;
    }
}
clock_t myEnd = clock();
float myTime = (float(myEnd - myStart)) / CLOCKS_PER_SEC;

set<Data> stlTree;
clock_t stlStart = clock();
for (int i = 0; i < iters; i++)
{
    stlTree.insert(dataToInsert[i]);
}
int stlInsertSize = stlTree.size();
for (int i = 0; i < iters; i++)
{
    stlTree.erase(dataToErase[i]);
}
int stlEraseSize = stlInsertSize - stlTree.size();
int stlFoundAmount = 0;
for (int i = 0; i < iters; i++)
{
    if (stlTree.find(dataToFind[i]) != stlTree.end())
    {
        stlFoundAmount++;
    }
}
clock_t stlEnd = clock();
float stlTime = (float(stlEnd - stlStart)) / CLOCKS_PER_SEC;

```

```

    clock_t myRangeStart = clock();
    int myRangeFoundAmount = 0;
    for (int i = 0; i < itersToRangeQueries; i++)
    {
        myRangeFoundAmount += myTree.findInRange(dataToRangeQueries[i].first,
dataToRangeQueries[i].second);
    }
    clock_t myRangeEnd = clock();
    float myRangeTime = (float(myRangeEnd - myRangeStart)) / CLOCKS_PER_SEC;

    clock_t stlRangeStart = clock();
    int stlRangeFoundAmount = 0;
    for (int i = 0; i < itersToRangeQueries; i++)
    {
        const auto& low = stlTree.lower_bound(dataToRangeQueries[i].first);
        const auto& up = stlTree.upper_bound(dataToRangeQueries[i].second);
        stlRangeFoundAmount += distance(low, up);
    }
    clock_t stlRangeEnd = clock();
    float stlRangeTime = (float(stlRangeEnd - stlRangeStart)) / CLOCKS_PER_SEC;

    cout << "My BinaryTree: height = " << myTreeHeight << ", optimal height = " <<
optimalTreeHeight << endl;
    cout << "Time: " << myTime << ", size: " << myInsertSize << " - " << myEraseSize << ",
found amount: " << myFoundAmount << endl;
    cout << "Range time: " << myRangeTime << ", range found amount: " << myRangeFoundAmount
<< endl << endl;
    cout << "STL Tree:" << endl;
    cout << "Time: " << stlTime << ", size: " << stlInsertSize << " - " << stlEraseSize <<
", found amount: " << stlFoundAmount << endl;
    cout << "Range time: " << stlRangeTime << ", range found amount: " <<
stlRangeFoundAmount << endl << endl;

    if (myInsertSize == stlInsertSize && myEraseSize == stlEraseSize &&
        myFoundAmount == stlFoundAmount && myRangeFoundAmount == stlRangeFoundAmount)
    {
        cout << "The lab is completed" << endl;
        return true;
    }

    cerr << ":(" << endl;
    return false;
}

```

6 Зміст звіту

Звіт має містити:

- 1) Титульний аркуш
- 2) Мету роботи
- 3) Варіант завдання
- 4) Хід виконання роботи:
 - а) Умова задачі
 - б) Скріншоти результатів виконання
 - с) Лістинг програми (код)
- 5) Висновки

7 Контрольні питання

- 1) Навіщо потрібна структура даних бінарне дерево пошуку, які його переваги та недоліки порівняно з хеш-таблицею?
- 2) Який принцип побудови бінарного дерева пошуку? Опишіть три алгоритми обходу дерева.
- 3) Чому бінарне дерево пошуку може працювати як звичайний зв'язний список та як цього не допустити?
- 4) Що таке AVL-дерево, в чому його відмінності від інших збалансованих дерев? Як перетворити бінарне дерево пошуку в AVL-дерево?
- 5) Чим відрізняються між собою наступні STL контейнери: `map`, `set`, `unordered_map`, `unordered_set`? Коли який потрібно використовувати? Які структури даних використовується для реалізації кожного контейнера?
- 6) Навіщо потрібна структура даних префіксне дерево? В чому його переваги над бінарним деревом пошуку? Які обмеження на його застосування?

8 Варіанти завдань

Задача 1

Структура Гравець має наступні поля: нікнейм, ранг, кількість досвіду, розмір донату тощо. Створити відсортовану “базу даних” гравців, в якій можна швидко перевіряти наявність потрібного гравця та знаходити всіх гравців на вказаному проміжку.

Задача 2

Структура Студент має наступні поля: ім'я, середній бал, бажання вчитися, кількість списаних робіт тощо. Створити відсортовану “базу даних” студентів, в якій можна швидко перевіряти наявність потрібного студента та знаходити всіх студентів на вказаному проміжку.

Задача 3

Структура Викладач має наступні поля: ім'я, оцінка в кампусі, якість лекцій, наявність статистики в телеграм каналі про викладачів тощо. Створити відсортовану “базу даних” викладачів, в якій можна швидко перевіряти наявність потрібного викладача та знаходити всіх викладачів на вказаному проміжку.

Власна задача

Самостійно придумати задачу в якій буде оптимально використати бінарне дерево пошуку.